

Verksamheten i Europeiska unionen under 2016

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat att ge övriga utskott och EU-nämnden möjlighet att yttra sig över skrivelse 2016/17:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016 och två följdmotioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Justitieutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör justitieutskottets beredningsområde och över motion 2016/17:3662 (SD) yrkande 34 som handlar om en gemensam gräns- och kustbevakning.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandet.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Allmänt

I skrivelsen ger regeringen en övergripande beskrivning av EU:s utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga samarbetet och inrikessamarbetet samt unionens institutioner under 2016. Redogörelsen följer i stort de olika rådskonstellationerna.

De frågor som rör justitieukskottets beredningsområde finns främst under avsnitt 24 som handlar om polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete. I detta avsnitt redogör regeringen för EU:s arbete för att förebygga och bekämpa brottslighet med gränsöverskridande inslag.

Regeringen framhåller att EU:s åtgärder för att förebygga och bekämpa denna brottslighet ska ge ett mervärde och bedrivs på ett effektivt sätt. Samtidigt ska åtgärderna vara förenliga med grundläggande principer, exempelvis rättssäkerhet och respekt för den personliga integriteten.

Revidering av EU:s vapendirektiv

I november 2015 lade kommissionen fram ett förslag till revidering av EU:s vapendirektiv. Överläggning hölls i justitieukskottet i februari 2016. Av skrivelsen framgår att rådet i juni antog en gemensam ståndpunkt om texten. Den 14 mars 2017 antog Europaparlamentet direktivet. Rådet godkände direktivet den 25 april 2017.

Terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet

Rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) har vid flera tillfällen diskuterat terrorism och problematiken med personer som reser till konfliktområden i terrorismsyfte. Arbetet för att genomföra de åtgärder som rymdes i Europeiska rådets uttalande från februari 2015 om att stärka unionens arbete mot terrorism har också fortsatt. Efter terrorattentaten i Bryssel den 22 mars 2016 antogs vid ett extrainkallat möte i rådet ett uttalande om att bekämpa terrorism.

Direktivet om bekämpande av terrorism och om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism började förhandlas i januari 2016. Överläggningar har hållits i justitieukskottet under 2016. Enligt skrivelsen inleddes trepartssamtal mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen i juli, vilket under hösten resulterade i en politisk överenskommelse. Den 16 februari 2017 antog Europaparlamentet direktivet, och det godkändes av rådet den 7 mars 2017.

Vidare antogs i maj en ny förordning om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol). På Europol genomfördes flera

utvecklingsarbeten under året. Bland annat inrättades ett centrum mot terrorism och ett mot människosmuggling.

Den nya förordningen som styr Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) började tillämpas den 1 juli.

Dessutom antogs i april direktivet om behandling av flygpassageraruppgifter (s.k. PNR-uppgifter) inom EU.

Utbyte av kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare

I februari inleddes förhandlingar om kommissionens förslag till utökning av systemet för medlemsstaternas utbyte av kriminalregisterinformation (Ecris) till att även omfatta uppgifter om tredjelandsmedborgare som döms inom EU. Överläggning hölls i justitieutskottet i mars 2016. Av skrivelsen framgår att förhandlingarna är vilande sedan i början av juni i avvaktan på ett nytt förslag till rättsakt som är anpassad till den tekniska lösning som medlemsstaterna har förordat.

Schengenfrågor inklusive gränskontroll

I april presenterade kommissionen sitt reviderade förslag om det s.k. smarta gränser-paketet. Paketet består av dels en förordning om ett elektroniskt in- och utresesystem (Entry Exit System, EES), dels ett förslag om ändringar i EU:s gränskodex till följd av in- och utresesystemet. Diskussioner har förts om personkretsens omfattning, val av biometri, utfasning av äldre bilaterala avtal samt riktlinjer för informationshantering och användning av systemet. Överläggning hölls i justitieutskottet i november 2016. Enligt uppgift i skrivelsen beräknas in- och utresesystemet att driftsättas under 2020.

Förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning antogs i september och trädde i kraft den 6 oktober. De delar av förordningen som rör inrättandet av resurspooler trädde i kraft den 6 december 2016 respektive den 6 januari 2017. Överläggning hölls i justitieutskottet i februari 2016. Den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (f.d. Frontex) har nu möjlighet att ge ett större stöd till medlemsstater som inte har kontroll över sin del av den yttre gränsen. Även på återvändarområdet ges byrån ett utökat mandat.

Vidare nåddes i december en överenskommelse om förslaget om ändringar i EU:s gränskodex. Förslaget handlar om att kunna göra systematiska in- och utresekontroller även på personer som har fri rörlighet enligt unionsrätten. Det handlar också om att med hjälp av biometriska uppgifter kunna verifiera om resehandlingen eller innehavarens identitet är äkta. Förordningen antogs av Europaparlamentet den 16 februari 2017 och godkändes av rådet den 7 mars 2017.

Kommissionen presenterade i december tre förslag till nya förordningar om Schengens informationssystem (SIS). Förordningarna rör användning av SIS för gränskontroll, brottsbekämpning och återvändande. Syftet är att förbättra och effektivisera det befintliga informationssystemet. Förhandlingarna inleddes i början av 2017.

Dessutom lade kommissionen i november fram ett förslag om att inrätta ett europeiskt system för reseinformation och inresetillstånd (Etias). Avsikten är att i förväg kunna kontrollera alla viseringsfria tredjelandsmedborgare innan de reser in i Schengenområdet. Kontrollen syftar till att bedöma om resenären ur olika perspektiv skulle kunna utgöra en risk för Schengenområdet. Den information som resenären föreslås lämna elektroniskt vid ansökningstillfället ska bl.a. granskas genom automatiska sökningar i olika EU-databaser. Förhandlingar inleddes i december, och överläggning hölls i justitieutskottet i februari 2017.

Straffrättsligt samarbete

Av skrivelsen framgår att intensiva förhandlingar förts i rådet under året om förslaget om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet (Eppo). Den senaste överläggningen i justitieutskottet hölls i november 2016. Vid RIF-rådet i december var majoriteten av medlemsstaterna överens om huvuddelen av förslaget, men Sverige förklarade att man avser att stå utanför Eppo-samarbetet. 16 medlemsländer har därefter aviserat att de avser att inleda ett fördjupat samarbete om inrättande av en europeisk åklagarmyndighet.

Vad gäller förslaget till förordning om EU:s organ för straffrättsligt samarbete (Eurojust) framgår det av skrivelsen att rådets förslag har överlämnats till Europaparlamentet. Trepartsförhandlingar ska påbörjas under 2017.

I december presenterade kommissionen ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och förverkande. Syftet är att förenkla och effektivisera åtkomsten av brottsliga tillgångar över gränserna. För att åstadkomma detta föreslås bl.a. klara tidsfrister för samarbetet samt ett ömsesidigt erkännande av fler typer av förverkandebeslut än tidigare. Vidare föreslås att frysta och förverkade tillgångar i första hand ska användas för att kompensera brottsoffer. Förhandlingar om förslaget har inletts, och överläggning hölls i justitieutskottet i februari 2017.

Slutligen redovisar regeringen i skrivelsen att det sedan 2012 pågår förhandlingar om förslaget till direktiv om skydd av EU:s finansiella intressen genom straffrättsliga bestämmelser. Den senaste överläggningen i justitieutskottet hölls i december 2016.

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3662 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 34 anser motionärerna att förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning strider mot subsidiaritetsprincipen. Kontrollen av det egna territoriet är och bör förbli en nationell uppgift.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller reformer inom RIF-området på ett övergripande plan ser utskottet fortfarande positivt på kommissionens tidigare uttryckta vilja att begränsa sitt arbete till de områden där medborgarna förväntar sig resultat från EU. Utskottet noterar att de frågor som har varit prioriterade och där överenskommelser nåtts under 2016 inom justitieutskottets beredningsområde handlar om de aktuella utmaningar som EU står inför, framför allt hotet från terrorism och behovet av förstärkt gränskontroll. Här kan särskilt nämnas godkännandet av direktivet om bekämpande av terrorism och förordningen om systematiska in- och utresekontroller vid Schengens yttre gräns av personer som har fri rörlighet enligt unionsrätten.

När det gäller förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning står utskottet fast vid sin tidigare redovisade ståndpunkt att gränskontroll främst är en nationell fråga men att det mot bakgrund av den situation som råder i Schengenområdet är viktigt att överväga nya förslag och idéer om hur kontrollen av den yttre gränsen kan stärkas (2015/16:JuU7y). Alla medlemsstater är beroende av att förvaltningen av den yttre gränsen fungerar och sköts i enlighet med EU-regelverket.

Som framgår av skrivelsen trädde förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning i kraft i slutet av 2016. Kommissionen har därefter lämnat två rapporter om genomförandet (COM(2017) 42 och COM(2017) 201). Där konstateras att det på en rad punkter kvarstår delar av genomförandeplanen där medlemsstaterna, och i vissa fall institutionerna, ännu inte uppfyllt sina åligganden gentemot byrån. Utskottet anser att den europeiska gräns- och kustbevakningen med rätt förutsättningar kan utgöra ett viktigt stöd för medlemsstaterna, i synnerhet för de stater som inte själva kan kontrollera sina gränser tillräckligt väl. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motionsyrkandet om en europeisk gräns- och kustbevakning (mot. 2016/17:3662 (SD) yrkande 34).

När det gäller kommissionens förslag till nya förordningar om Schengens informationssystem (SIS) som lades fram i december har utskottet ännu inte tagit ställning till dessa. Utskottet avser att behandla förslagen i detalj framöver.

Utskottet har i övrigt ingenting att anföra i fråga om regeringens skrivelse.

Stockholm den 27 april 2017

På justitieutskottets vägnar

Annika Hirvonen Falk

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Annika Hirvonen Falk (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Pål Jonson (M), Richard Jomshof (SD), Rickard Nordin (C) och Sultan Kayhan (S).

Avvikande mening

En europeisk gräns- och kustbevakning (SD)

Adam Martinen (SD) och Richard Jomshof (SD) anför:

När det gäller den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning kan vi förstå de motiv som ligger bakom. Vi anser emellertid att kontrollen av det egna territoriet är och bör förbli en nationell uppgift. Gränskontroller är ett viktigt verktyg för att varje medlemsstat ska kunna hävda sin territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. Vår uppfattning är att förordningen inkräktar på medlemsstaternas uppgifter. Enligt vår mening kan målen för åtgärderna bättre nås på nationell nivå, och vi anser därför att förordningen strider mot subsidiaritetsprincipen.